

CẢM NHẬN KHỔ THƠ ĐẦU TIÊN BÀI MÙA XUÂN NHỎ NHỎ CỦA THANH HẢI

1. Bình giảng khổ thơ đầu tiên bài Mùa xuân nhỏ nhỏ

Càng đọc thơ Thanh Hải, ta càng thêm cảm thấy thú vị và say sưa. Nhất là sau khi đọc Mùa xuân nhỏ nhỏ, ta như thấy được cả men rượu của mùa xuân đang lan tỏa vào đất trời, hòa vào trong lòng mùa xuân và trong lòng người đọc.

Mùa xuân, đó có thể gọi là một khoảng thời gian tươi đẹp nhất trong năm. Nói đến mùa xuân là ta dường như đang nói đến lòng yêu đời đang cuộn cuộn chảy và những mơ ước cháy bỏng của con người trong cuộc sống. Có lẽ chính vì vậy mà từ lâu mùa xuân đã trở thành một đề tài quen thuộc của các nhà thơ. Viết về mùa xuân, thì mỗi thi nhân đều có được những vần thơ thật hay, thật đặc trưng và nhất là đều mang được tính độc đáo riêng của mình, ở đây, ta chỉ nói về hình ảnh của mùa xuân trong bài thơ quen thuộc "Mùa xuân nhỏ nhỏ" của nhà thơ Thanh Hải.

Đoạn đầu bài thơ tác giả đã phác họa lên được một bức tranh xuân trước khung cảnh thiên nhiên của đất trời:

*"Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ơi con chim chiền chiện
Hót chim mà vang trời"*

Dòng sông có màu xanh gợi nhắc một hình ảnh của những khúc sông uốn lượn quanh co của dải đất miền Trung. Trên gam màu xanh lơ nổi bật lên hình ảnh một bông hoa tím biếc, không có màu vàng của hoa mai hay là màu đỏ của hoa đào mà chỉ có một bông hoa màu tím hiện lên trước mắt. Cho thấy hình ảnh mang đậm bản sắc của xứ Huế, màu tím là màu đặc trưng của con người và đất trời Huế. Nhà thơ đã rất khéo léo khi dùng nghệ thuật đảo ngữ đưa động từ "mọc" lên ở phía đầu câu như một cách để nhấn mạnh vẻ đẹp tràn đầy sức sống của mùa xuân thiên nhiên, mùa xuân của đất trời. Không chỉ có hình ảnh mà còn có âm thanh của con chim chiền chiện hót vang trời làm xao xuyên cả đất trời, cả tâm hồn của người thi sĩ bằng những từ ngữ cảm thán như "ơi, hót chi". Một bức tranh đang suy tư bỗng đâu đó vang lên một tiếng chim hót làm sinh động hẳn lên, một con chim chiền chiện mà lại hót được vang cả trời, thực ra khoảng trời ấy chính là khoảng không gian riêng của tác giả, chính vì vậy mà chỉ có tác giả mới cảm nhận được điều đó mà thôi.

*"Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng!"*

Bức tranh ấy giờ đây chợt đẹp hẳn lên và cũng độc đáo hơn vì có sự pha trộn giữa hai sắc màu: hài hoa (xanh, tím) và lung linh rực rỡ (long lanh). Câu thơ giờ cũng mang một nét gì đó lạ lùng chừng như là vô lí; con chim chiền chiện mà lại hót đến vang cả trời! Thực ra, khoảng trời ấy chính là khoảng không gian của riêng tác giả, trong tim tác giả, vì vậy mà chỉ có một mình tác giả mới cảm nhận được và nghe thấy được mà thôi. Tâm hồn nhà thơ nhỏ bé trước đất trời, chính vì vậy mà tất cả mọi cảnh của tâm hồn ấy cũng trở nên nhỏ xinh và dễ thương đến lạ: con chim nhỏ của mùa xuân nhỏ trong một khoảng không gian nhỏ. Nhưng chính cái "nhỏ" ấy đã phần nào tạo nên được nét độc đáo riêng trong thể đối lập của câu thơ.

Giọt mưa xuân, giọt nắng hay là giọt sương được tác giả viết là "giọt long lanh". Theo mạch cảm xúc của nhà thơ thì đây được xem là giọt của âm thanh tiếng chim ngân vang. Bằng một cảm nhận tinh tế, nhà thơ đã hình tượng hóa tiếng chim như một sự vật có hình dáng, đây là một sự sáng tạo chỉ người có tâm hồn nhạy cảm mới có thể cảm nhận được hết cái đẹp đó.

Khi đọc bài mùa xuân nhỏ nhỏ, nhất là ở đoạn đầu tiên, chúng ta như cảm nhận được hơi thở, men rượu của mùa xuân đang lan tỏa cả vào đất trời, hòa vào thiên nhiên. Đây quả là một mùa xuân nho nhỏ mà nhà thơ Thanh Hải đã dành tặng cho đời vào những giây phút cuối của cuộc đời mình.

2. Cảm nhận của em về khổ 1 trong Mùa xuân nho nhỏ

Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải là một bài thơ miêu tả về mùa xuân rất đặc sắc và có ý nghĩa. Đặc biệt trong đoạn đầu tiên của bài thơ càng cho chúng ta thấy được mùa xuân hòa vào trong lòng người đọc rất rõ nét và sâu sắc.

Mùa xuân được xem là khoảng thời gian đẹp nhất trong năm cho nên nói đến mùa xuân là dường như chúng ta cảm thấy yêu đời hẳn lên, có lẽ chính vì vậy mà mùa xuân trở thành một đề tài quen thuộc trong thơ ca Việt Nam.

Mở đầu bài thơ, tác giả đã phác họa lên một bức tranh mùa xuân trước mắt chúng ta giữa khung cảnh thiên nhiên và đất trời, vũ trụ:

*"Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ơi! Con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời..."*

Khung cảnh mùa xuân dần dần được hiện ra với một vẻ đẹp thật bình dị, đơn sơ nhưng cũng không kém phần nên thơ và sâu sắc. Ở đây, mùa xuân của Thanh Hải đến với ta không rực rỡ kiêu sa với cánh đào Hà Nội, với những nụ mai vàng đang phô trương sắc thắm, mà chỉ đơn giản là một bông hoa tím đang mọc lên giữa dòng sông nước xanh như lọc. Cánh hoa nghiêng mình xuống mặt nước tựa như gương ấy để nổi bật lên trên một khung trời được in bóng dưới lòng sông, với màu sắc thật nhẹ, thật hài hòa mà cũng rất dễ thương, Thanh Hải đã tạo nên cho bức tranh mùa xuân của mình một nét gì đó vô cùng độc đáo. Và bức tranh ấy lại càng được đẹp hơn, có "hồn" khi cái màu tím kia được nhà thơ tô đậm lên thành "tím biếc". Gam màu ấy đã được tô vẽ vào bức tranh thật khéo léo, tài tình, làm cho người đọc chúng ta có thể hình dung ra ngay trước mắt cả một bông hoa tím biếc, thật nhỏ, thật xinh, nhưng dường như cũng có đủ khả năng để nhuộm tím cả bầu trời, cả không gian mùa xuân đang căng tràn sức sống. Cái màu tím ấy lan ra, chơi vơi, và khẽ lay động theo những ngọn gió xuân đang thổi lên từ lòng sông xanh mát rượi. Cảnh vật mùa xuân trong bài thơ có lẽ cũng bình dị, giản đơn, và thâm trầm, tĩnh lặng như vùng đất miền Trung quê hương tác giả. Xứ Huế vốn nổi tiếng mộng mơ với núi Ngự sông Hương, với những điệu hò mái nhì mái chèo, giờ lại càng thêm xinh đẹp dưới ngòi bút tô vẽ của nhà thơ...

Không gian của mùa xuân được mở rộng theo chiều cao, nhà thơ vui sướng lắng tai nghe tiếng chim chiền chiện hót trên bầu trời trong trẻo. Từ "ơi" nằm ở đầu dòng thơ là tiếng gọi ngọt ngào xúc động biểu lộ niềm vui ngây ngất khi nghe âm thanh của tiếng chim. Tiếng chim chiền chiện hót gọi xuân về hay tiếng lòng náo nức của người dân xứ Huế của người dân đất Việt trước xuân sang. Tiếng chim ngân vang rung động đất trời đem niềm vui hân hoan trong lòng người.

Ngắm dòng sông ngắm bông hoa đẹp nghe tiếng chim hót nhà thơ bồi hồi sung sướng bắt giác đưa tay ra hứng từng giọt âm thanh từng giọt sương sớm hay từng giọt mưa xuân long lanh:

"Từng giọt long lanh rơi

Tôi đưa tay tôi hứng"

Cử chỉ của nhà thơ bình dị mà trân trọng là cử chỉ thể hiện sự xúc động sâu xa. Đó là sự liên tưởng đầy chất thơ qua nghệ thuật chuyển đổi cảm giác thính giác thị giác xúc giác đã được huy động để cảm nhận những hình khối thẩm mỹ của âm thanh.

Càng đọc thơ Thanh Hải, ta càng thêm cảm thấy thú vị và say sưa. Nhất là sau khi đọc "Mùa xuân nho nhỏ", ta như thấy được cả men rượu của mùa xuân đang lan tỏa vào đất trời, hòa vào trong lòng mùa xuân và trong lòng người đọc. Đây quả thật đúng là mùa một "mùa xuân nho nhỏ" mà Thanh Hải đã dâng tặng cho đời. Nếu chúng ta biết rằng Thanh Hải viết bài thơ này khi ông đang nằm trên giường bệnh, ông viết không phải vào dịp xuân... và chỉ ít tháng thôi ông đã ra đi mãi mãi... dù sao, bông hoa tím biếc chung với đời, dòng sông xanh biếc của hi vọng, của niềm tin với đời vẫn là hình ảnh nhỏ nhẹ nói với ta bao điều.

3. Em hãy phân tích khổ đầu của bài Mùa xuân nho nhỏ

Thanh Hải là nhà thơ trưởng thành trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ. Sông Hương Núi Ngự đã nuôi dưỡng tâm hồn nhà thơ trong trẻ mà đậm thắm, suốt đời gắn bó với cách mạng với quê hương đất nước tới hơi thở cuối cùng. Bài thơ "Mùa xuân nho nhỏ" là tác phẩm nổi bật của ông. Đọc bài thơ người đọc rất ấn tượng với khổ thơ đầu của bài thơ:

"Mọc giữa dòng sông xanh

Một bông hoa tím biếc

Ôi con chim chiền chiện

Hót chi mà vang trời

Từng giọt long lanh rơi

Tôi đưa tay tôi hứng"

Chữ "mọc" nằm đầu câu thơ "Mọc giữa dòng sông xanh" thể hiện một nét xuân đột hiện, một sức xuân mạnh mẽ xuất hiện xinh đẹp, non tơ, lộng lẫy như một nàng xuân trong sắc áo "tím biếc" kiều sa trên cái nền xanh của dòng sông. Thanh Hải đã sử dụng hai gam màu tươi sáng để vẽ lên một nét xuân đẹp trên bức tranh xuân đẹp.

Tín hiệu mùa xuân đã về được nhà thơ cảm nhận bằng thị giác: trên dòng sông xanh của quê hương mọc lên một bông hoa tím biếc. Màu xanh của sông làm nền tô điểm cho màu hoa tím biếc. Động từ "mọc" nằm ở đầu câu thơ gợi tả sự ngạc nhiên vui thú là niềm vui hân hoan đón chào mùa xuân đến. Bông hoa tím biếc mang đặc trưng của xứ Huế thâm trầm, mang đặc trưng của chiếc áo dài Huế.

Ngắm dòng sông ngắm bông hoa đẹp nghe tiếng chim hót nhà thơ bồi hồi sung sướng bắt giác đưa tay ra hứng từng giọt âm thanh từng giọt sương sớm hay từng giọt mưa xuân long lanh

Đoạn thơ ngũ ngôn sáu câu ba mươi chữ của Thanh Hải quả là một bức tranh xuân đẹp và tươi vui. Có bầu trời và dòng sông. Có hoa khoe sắc và chim cất tiếng hót. Có giọt sương mai long lanh. Hình ảnh con người xuất hiện trên bức tranh xuân với cử chỉ tao nhã, ung dung, với tâm hồn trong sáng, lạc quan yêu đời và giàu tình yêu thiên nhiên.

Nam ai và Nam bình là hai điệu dân ca Huế rất nổi tiếng mấy trăm năm nay. Phách tiền là một nhạc cụ dân tộc để điểm nhịp cho lời ca, tiếng đàn tranh, đàn tam thập lục. Câu thơ "Mùa xuân ta xin hát" diễn tả niềm khao khát bồi hồi của nhà thơ đối với quê hương yêu dấu buổi xuân về. Quê hương đất nước trải dài ngàn dặm, chứa chan tình yêu thương. Đó là "ngàn dặm mình", "ngàn dặm tình" đối với non nước và xứ Huế quê mẹ thân thương. Câu thơ của người con đất Huế quả là "dịu ngọt" vậy.

www.eLib.vn